

Tweede monument voor Jan Campert

P2C
1-11-2002

Jan Campert

Bij de onthulling van het gedenkteken voor Jan Campert, afgelopen weekeinde in Spijkenisse, las zijn zoon Remco Campert *De achttien doden*. Dat vers staat voor de roem van Jan Campert en is - op zichzelf - een monument voor de verzetspoëzie. De dichter, schrijver, journalist en idealist Jan Remco Theodoor Campert (1902-1943) liet een bescheiden oeuvre zonder veel opmerkelijke hoogtepunten na. Zijn naam leeft voort in het lied van de achttien doden, in de Jan Campertprijzen voor literatuur en in zijn zoon Remco Campert wiens veelzijdige werk grote bekendheid verwierf. Ook de meer verborgen kanten van Jan Campert worden belicht in een biografie - het tweede monument - die wordt voorbereid door Hans Renders.

Een deel van het bestaan van Campert ligt in Zeeland, op Walcheren, het dijkdorp Westkapelle. Zijn vader vestigde zich er in 1905 als huisarts. De jeugdige Campert volgde de hbs in Vlissingen en de tweejarige handelsschool in Middelburg. Rond 1920

vertrok Jan Campert naar Amsterdam, waar hij werkzaam was op een bankkantoor en actief werd in de kringen van de esoterische school, de theosofie en vrij-katholieke kerk, de wereldleraar Krisnamurti, de Sterkampen van Ommen en de *cercle* van Felix Ortt. Via Adriaan Viruly, zoon van de burgemeester van Westkapelle, kwam hij in aanraking met de Praktisch-Idealisten Associatie PIA.

De biografie Hans Renders, die eerder publiceerde over het leven van Jan Hanlo (*Zo meen ik dat ook jij bent*, Open Domein, Arbeiderspers) en de surrealist (Verijdelde Dromen, Joh. Enschedé), is met name geïnteresseerd in de idealistische en de Zeeuwse periode van Campert. 'We weten heel wat over zijn literaire en journalistieke activiteiten. We kennen ook een en ander van zijn bewogen leven, de vaak moeizame relaties, zijn rusteloze bestaan, de drankzucht en het slordig beheer. Natuurlijk bestaan ook veel verhalen over zijn aanrakingen met de wereldverbeteraars, de bonte wereld van men-

sen die - zacht gezegd - nogal excentriek in het leven stonden. Omwille van het evenwicht wil ik ook alles weten over de periode in Zeeland, over zijn verzetswerk, over de omstandigheden van zijn arrestatie. Ook na 1920 was Campert te vinden op Walcheren. Er zullen nog mensen zijn die hem en zijn familie hebben gekend. Ik ben zeer benieuwd naar elke ervaring.'

Jan Campert heeft een deel van zijn Zeeuwse ervaringen verwerkt in de roman *Wier* (1935), die in en rond Westkapelle speelt. In het gedicht *Lof van Walcheren* schrijft Campert:

Wie oren om te horen heeft
hij luistere naar het lied,
dat in de meidoornhagen leeft
en hij vergeet het niet.
Wie ogen heeft om nog te zien
zal, als hij Walcheren ziet,
die sluiten voor een wijl misschien
maar hij vergeet het niet.

Jan Campert bundelde zijn herinneringen in het tijdschrift *Ons Zeeland* (1928-1929). In 1947 werden zijn gedichten verzameld. Veertig jaren geleden (1962) stelde zijn zoon Remco Campert de bloemlezing *Wie weet slaag ik in de dood* samen.

Ter nagedachtenis werd kort na de bevrijding de Jan Campert Stichting opgericht die jaarlijkse letterkundige prijzen toekent als de Constantijn Huygens-oeuvreprijs, de Vijverberg-romanprijs, de Martinus Nijhoffprijs voor vertalingen en de Jan Campertprijs voor poëzie. Wegens hulp aan joden werd Campert door de Duitse bezetters opgepakt en opgesloten in de koepelgevangenis van Breda. Via het kamp Haaren belandde hij in Duitsland waar hij op 12 januari 1943 in het kamp Neuengamme overleed.

Andreas Oosthoek

Dr. Hans Renders is als docent journalistiek verbonden aan de Rijksuniversiteit van Groningen (J.W.Renders@let.rug.nl).

Hans Renders

foto Lisa Kuitert